

www.baachakhan.com

ديبا مشالونه

Handwritten text in red ink: "Mun bey" and "1912".

Ketabton.com

www.baachakhan.com

دبايا مشالونه

تولونكى: عبدالله نجتانى

دقومونواو قبيلودچار و وزارت
دنشرا تو او فرهنگى چار و رياست

۱۴۰۸ هـ. ق

EUREKA OLD BOOKS

Opp: Islamia College
Unit: Road, Peshawar.

www.baachakhan.com

دبا بامشالونه

د چاپ حای - دولتی مطبعه - کابل

د چاپ شمیر - ۵۰۰۰۰

د چاپ نیټه - ۱۳۶۶ هـ ش

د چاپ مهتم - محمد انور شمس خیل

www.baachakhan.com

فخر افغان بآبادكار، عمل او خدمت ميرى پير
دكار او زيار، مينى او محبت، ورورى اوروا-
دارى، عدل او انصاف په باره كښې ډيرڅه ويلي او
ليكلي دي .

بره خبره يې د انسانيت د لارې بله ډيوه ده .
مونږ به يوڅو غښې څلاند، لارښوونكي او لافاني مشالونه
د خپلو عزيزانو وروڼو د ژوندانه په لار كښيږدو .
گوډې نزل يې پرې بې خطرې شي او منزل ته زور سيزي .
سا سوځد مينه بختاني

د قومونو د ژوندی کولو او بیدارولو د پاره د اې
کسان په کار دي چه بي غرضه وي . ديانته دار
وي . ايماندار وي او د خدای د پاره خپل
قام خدمت ته تيار وي . چه د ارسې
کسان په کوم قام کېښي پيداشي نو د هغوی
په کوشنونو هغه قام کېښي مينه ، محبت ،
همدردی ، وروري او عزیزولي پيدا
شي . هغه قام آباد شي .

مونز خدایي خدمتگار یو . مونز د مخلوق

د فایده او آرام دپاره په خانو نو

تکلیف تیروو . ز مونز کار خدمت انیسې

ده . اگر که خلق مونز سره هر څه سلوک

کوي . مونز به د چانه د بدلي د اغشتو

کوښښ نه کوو . ز مونز فرض

درگذراو صبر دی .

www.baachakhan.com

ز موزون و دنیاہ ظلم و کک کول دی و انظوم
د ظالمہ خلاصول دی کہ ظالم ز موزور او مسلمان
عم وی

خدایی خدمتگار حان خدایی خدمتگار
وایی بلیکن خدائی خدمت ضرورت نشسته

دخدای خدمت دهنده مخلوق خدمت دی

اود خدای مخلوق یوازی مسلمانان ندی

تول دهنده مخلوق دی، که ہندودی، کہ سکھ

دی کہ عیسایی دی .

موز پستانه خدای کار او خدمت به
ته و ایو چه بی دکومی طبعی، غرض او
اجرت نه د خدای دپاره کوو. او
خدای خو خدمت ته ضرورت نه لری
د خدای د مخلوق خدمت د خدای
خدمت دی.

موتز د خلکو د پوهولو او پېښې د مېنې، محبت
ورورې او قامولې د پيدا کولو، د تسليم
د شوق د پيدا کولو او د قام نه د غلطو رسمونو
اور و اجونو دورک کولو او د قامي مدرسو پاره
د مرستو د حاصلولو په غرض کلي په کلي، کور په
کور دورې شروع کړې، او په خلکو کې موشونو
او اجاسو پيدا کړ. زما د دورو نه پېرنگي
سره ويره پيدا شوه...

د انجمن اصلاح افغانه لومړنۍ دورې

دخدا می دیاره او د خپل مظلوم قوم
د خاطره خپل سینه د بغضونو کینو
او پروښونو پاک کړی .
ولی چه دی خیرونو مونز تباہ
کړی او برباد کړی یو .

کہ چیری تا سو بہ رستیا سرہ د
خیل قوم او ملک زرغونول غواہی
نود غنم ددانی بہ شان خیل خانو نہ -
خاوری کرہی ولی چہ کومی پوری
یومی دانی خان خاوری کرہی نہ
وی ، زرغونسیدی نہ شی .

حقیقت دادی چه یوازی قانون د
ملک اصلاح کولی نه شی اونه امن قایموی
شی . د خلقو زهرونو بدلولو ضرورت دی . ثخو
پوری چه د خلقو زهرونه بدل نه شی جرمنه کمیدی
نه شی .

د خلقو زهرونه صرف خدایي خدمتگاری تحریک
بدلولی شی . سومره چه د تحریک خورشی
هومره به د خلقو په زهرونو کبسی تبدیلی راجی او
ددې لازمی نتیجه به په ملک کبسی امن و

امان وی .

۱۰

... چه په دلو کښې اختلاف پیداشي
که ډیر ښه او زور وړ خلک وي هم ،
بی کاره شي او د هغوی طاقت دیوبل په
غورځولو کښې صرف شي .
په خدمت کښې اختلاف نه راځي
اختلاف د خود غرضی نه پیدای

کېږي .

۱۱

زه چه هر شه دخیل خان دیاره خوبوم بجه
دخیلو ملگرو دیاره هم خوبوم .

زه اکثر خیلو ملگروته و ایم چه زما پتقریر
تحریر، خبرو، رویه اوسلوک کجایی چه کوم نقص
وینی، دهغونه به ما خبرومی او شه وخت
چه هغومی مادخیلو غلطونه خبردار کری،

نوزه دهغومی شکریه ادا

کوم او دهنی اصلاح

کوبنشین

کوم

۱۲

تشدد نہ نفرت

عدم تشدد نہ محبت

پیدا کبری

انسان ہم یو عجیبہ چیز دی . شہ وخت
چہ دی کمزوری شی او ہمت بایلی ، نو
یاد خپلی کمزوری او بی ہمتی د پتولو
د پارہ قسما قسما حیلی او حوالی
لہوی

حقیقت دادی چه دامنول آسمانی مذہبونه

دخدای مذہبونه دی او دنیا تہ و اتفاق،

میلنی او محبت او دخدای مخلوق آرام

او خدمت دپاره راغسی دی .

دہریو مذہب پیرو دافرض دی چه دخدای مخلوق

لہ منح نہ کر کہ او نصرت لیری کری او عینہ او محبت

پکسینی پتید کری او دودیل سرہ اعداد و کری .

خونوز ددی حقیقت نہ چا خبر کری نہ یو .

www.baachakhan.com

حقیقت دادی چہ ن پد مہب
ہم سرمایدار و خلی سرمایہ زور قبضہ
کری دہ... رستینی خدای مہب
خود مخلوق خدمت دی . مینہ دہ .
محبت دی . انصاف دی .
عدالت دی .

اختلاف را می همیشه په خلقو کښې وی.
اختلاف را می ته بد خوښ نه دی. رسول اکرم
خودامت اختلاف را می ته رحمت وېلی دی.
لیکن په موجوده وخت کښې زموږ د مسلمانانو او بیا
خاص کر زموږ د پښتنو اختلاف را می رحمت
دی. زموږ د اختلاف را می همیشه ذاتیات
جوړېزې او د دې ذاتیاتو په وجه، که
چیرې د پښتنو تاریخ وگورئ، نو همیشه
تباہ شوی او برباد

شوی دی

لینن په خپل کتاب کښې لیکي چه د سنه
(۱۹۰۵) د انقلاب زموږ ډیر ملگري

موتږ سره د سنه (۱۹۱۷) په انقلاب
کښې نه وو بلکه زموږ مخالف وو.

ولی چه په دغه وخت کښې هغوی

وکیلان ، داکتران ، انجینران

جوړ شوي وو او

وړوکی مریه داران

شوي

وو

۱۸

زما خیال و رخ په وړخ د جنکو تعلیم او تربیت
طرف ته زیاتېږي. وی چې زه دا خبره دخل قوم د
پاره خطرناکه گڼم چې هلکانو له خودی تعلیم وگرځي شي
او جنکی ردي د علم نه محروم پاته شي. چې ددی نتیجه
به دا وي چې زموږ هلکان خو به اول جاهلانو بسخو
سره و دونه نه کوي او که چيري و هم گري نو اکثر بي کور
سمون خوري او هميشه به گېښي گش مکش وي. چې
ددی زموږ ملک او قوم ته د یو لوی نقصان
درسيده واندیشه ده

... پستی او بلندی په عمل دوه . که دچا
عمل پست دی هغه زړوي که نښه په کار دی
چه پست وگنل شي او دچا عمل چه اوچت
وی زړوي که نښه په کار دی چه په درانه نظرونه
وگنل شي .

خدای خور او نښه د دنیا د آبادی دوه
ملگری پیدا کړی دی او د بشریت د گاډی دا
دوه پایي دی د گاډی په یوه پایه نه نشي

چلیدی .
۲۰

www.baachakhan.com

زمونزد پندستونجی اودیری پاک منی سیمت زکی
اودوادری دی اودیری حضرت سگاری بی دی

۱۱

پہ جیلخانہ کبھی ما دخیل قوم یہ حالات تو
بانڈی پہ نہ شان سرہ غور کریں۔ زہ
پہ دی نتیجہ و رسیدم چہ پہ دنیا کبھی ہر شیخ
قوم بغیر در پی بی نہ ترقی کو لی نہ شی
او پہ ہر قوم کبھی علوم اوفسون پیدا
کیدی نہ شی .

یوه وړخ زه د امان الله خان ملاقات له تللی
وم. دیرې خبرې مې ورسره وشوې. په خبرو خبرو
کښې مې پاته داووی: تاله ترکی درجې، فارسي درجې
او نوری بی هم "د ختیله ژبه درجې. زما خبرې ته
هغه بلندی دیر اثر وکړ او و وعده یې راسره وکړه چې زده
کوم به یې. بلکه چې له افغانستانه وایستل شو، زه بمبئی ته
دده لیدو ته ورغلم. نوملته یې په رسپتو کښې خبرې وکړې.

دعایم یافته کسانوسره بهی چه در بی
په باره کنسی خبری و کرمی راته به بی ویل چه پستو
لا دته ژبه ده؟ په دی کنسی علم نشته. ما
ویل چه ملکه دانوری ژبی خود آسمانه نه دی
را کوزی شوی. دهری ژبی ویونکو خپلی
ژبی ته ترقی ورکرمی ده. پستو چه خپلی ژبی ته
توجه نه ده کرمی، دی کنسی د پستو ژبی ته
گناه ده؟ او دا خو زما اوستا گناه ده.

www.baachakhan.com

پہلے پڑھیں اور پھر لکھیں
پہلے پڑھیں اور پھر لکھیں
پہلے پڑھیں اور پھر لکھیں
پہلے پڑھیں اور پھر لکھیں
پہلے پڑھیں اور پھر لکھیں
پہلے پڑھیں اور پھر لکھیں
پہلے پڑھیں اور پھر لکھیں
پہلے پڑھیں اور پھر لکھیں
پہلے پڑھیں اور پھر لکھیں
پہلے پڑھیں اور پھر لکھیں

انقلاب مندی کار او د و مره آسان خبر

ندی .

انقلاب د سہمی سینی کار دی .

انقلاب علم او پوہہ غواہی .

انقلاب عالمان او پوہان غواہی چه دیوہی

سہرہ قام و روزی او انقلاب تی آبادہ کرمی .

د انقلاب د پارہ د اشخاصو

ضرورت دی .

بادشاهي خراب شي دمي او د قوم او
ملک پکښې ډير نقصان دى. که چيرې
نن يو بادشاه بڼه هم وي نو سبا به يې زوى
بادشاه وي، نو شوک ويلي شي چه کوندى به
به هم بڼه وي. او بادشاهان کله دخپل قوم ترقي
غواړي؟ ولي چه هر وخت دا خيال کوي چه
که داخلک پوه شول نو ما به ليرى کوي. نو به
هر وخت د قوم د پوسې په لاره کښې
خښه اچوي.

موزبادشاهان جوہول نہ خواہو بادشاہ
مانوتہ موضوعت نشتہ . زموزبہ یو مشرومی او قوم
پہ رایہ اورضا او مشورہ بہ وی . او ہنہ سہری آوی
چہ د قوم خدمتگار وی . دخان ، غریب او میا ملا
فرق نہ وی . بلکہ ہر ہنہ سہری بہ وی چہ ہنہ نیک او
ایماندار او د قوم او ملک خیر خواہ وی . تکلیفونہ او
قربانی او دیر خدمت بی دقام او ملک گہری
وی او چہ ددی مشری اہلیت او پوسہ ہم مکینہ وی
زموزبہ حکومت بہ دجماعت (حزب) تابع وی
جماعت بہ د حکومت تابع نہ وی .

د املک (پښتونخوا) زموږ د ټولو پښتونو
د مې . نوموړي یو سړی نه خان کوو. زموږ
په کورنۍ کې داوی چې ټول خانان کړو. او
دا سې حکومت به جوړوو چې هغه کښې مساوات
وي او د ټولو خلکو پکښې یوشان خیر و فایده وي .
که پوره وي او که سپوره وي په شکر کې به وي. من
انصاف وي . زموږ به د ټول قوم یو جگر وي
او د پې په خوبه به یو صدر وي .

دخدا می دپاره پستو!
تاسو یوشی، خیل کور جو رکړی،
د اړی جیبی ذاتیات اود بنسټی
پر زدی، نو دین به مو هم بنه شی
او په دنیا به هم آباد او آسوده
شی.

www.baachakhan.com

پہ حضرت کی اختلاف نہ راہی
اختلاف نہ ہو عظیمی ہدایتی

۲۱

www.baachakhan.com

پتھ پورہ وی کے سپورہ وی دے تھو لودی پویشان وی

۲۲

**Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library**